

Graad van autonomie

In ondernemend leren betekent autonomie geven dat studenten in toenemende mate eigenaarschap krijgen over hun leerproces en de beslissingen die zij nemen tijdens het proces van waardecreatie. Dat houdt in dat zij zelf keuzes maken over wat ze gaan doen en hoe ze dat gaan aanpakken, verantwoordelijkheid dragen voor de uitvoering, voortgang en kwaliteit van hun werk, en beslissingen nemen over prioriteiten, middelen en strategieën. Daarnaast reflecteren zij op hun keuzes, successen en fouten, en gebruiken deze inzichten om hun aanpak bij te sturen.

Autonomie is in deze context belangrijk omdat het studenten stimuleert om vanuit intrinsieke motivatie te werken aan doelen die voor hen betekenisvol zijn, hun eigenaarschap over het resultaat versterkt, zelfsturing ontwikkelt en veerkracht opbouwt om met onzekerheid, mislukkingen en veranderende omstandigheden om te gaan.

De kunst is het vinden van de juiste balans: te veel autonomie te vroeg kan leiden tot onzekerheid, passiviteit of verdwalen, terwijl te weinig autonomie creativiteit, ondernemerschap en eigenaarschap beperkt. Daarom wordt autonomie in ondernemend leren vaak stapsgewijs opgebouwd, van veel begeleiding en vaste kaders naar volledige zelfstandigheid.

Continuüm van autonomie in ondernemend leren

1. Beperkte autonomie (Eenvoudig)

1. De docent bepaalt leerdoelen, aanpak en beslissingen in het proces van waardecreatie.
2. De student voert vooral uit en volgt opgegeven instructies.
3. Geschikt voor beginners die eerst basisvaardigheden en procesinzicht nodig hebben voordat zij zelfstandig beslissingen kunnen nemen.

2. Gedeelde autonomie (Middelmatig)

1. De student neemt beslissingen over delen van het proces, zoals het kiezen van een aanpak of het aanpassen van ideeën, terwijl de docent de kaders en hoofddoelen bewaakt.
2. Er is een balans tussen eigenaarschap en begeleiding.
3. Past bij studenten die ervaring hebben met zelfstandig werken, maar nog behoefte hebben aan richting en feedback.

3. Volledige autonomie (Complex)

1. De student bepaalt zelf leerdoelen, proces en beslissingen, en is verantwoordelijk voor de uitvoering én de evaluatie van het proces van waardecreatie.
2. De docent heeft vooral een coachende of faciliterende rol.
3. Geschikt voor gevorderde studenten die zelfsturend, reflectief en ondernemend werken in complexe, onzekere contexten.

Toepassing in het onderwijsontwerp

Door de mate van autonomie stapsgewijs op te bouwen, begeleid je studenten van uitvoerders naar zelfstandige regisseurs van hun eigen leerproces. Dit sluit aan bij hun ontwikkelingsniveau en stimuleert eigenaarschap, motivatie en zelfsturing – cruciale vaardigheden voor ondernemerschap in een dynamische wereld.